

OPONENTSKÝ POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE
„Setkání témat přírodních věd a teologie při výuce na gymnáziu“

Autor práce: Mgr. Jana Čandová

Vedoucí práce: Doc. Jaroslav Vokoun, Th.D.

Posudek vypracoval: Dr. Daniel D. Novotný, Ph.D.

Práce „Setkání témat přírodních věd a teologie při výuce na gymnáziu“ se zabývá tématy smrti, času a hry v kontextu středoškolské výuky přírodních věd a náboženství. Jedná se o průkopnickou práci zásadní důležitosti, protože autorka návodným způsobem poukazuje na to, jak je možné překonávat modernistickou snahu o vytěsnění náboženských témat do speciálních (rozumněj: „ne-vědeckých“) hodin státní výuky. Kromě různých drobnějších nedostatků formálního a obsahového rázu (viz níže, především body 7 a 9) bych ovšem práci vytkl nedostatečnou aplikaci kvalitativní a terénní vědecké metodiky, chybí údaje o zdrojích informací, čase, místě a rozsahu terénního výzkumu, relevantní informace o autorce, atd. (srv. např. str. 12-13, 17-18, 20-26, 56) Omluvou budiž fakt, že tato metodika není na katedře filosofie a religionistiky vyučována a autorka ji tedy zřejmě používá na čistě intuitivní úrovni. Vzhledem k průkopnickému charakteru práce a jejímu v ostatních ohledech vynikajícímu zpracování ovšem doporučuji hodnotit práci jako výbornou.

Níže uvádím konkrétní připomínky.

1. Název „Setkání témat přírodních věd a teologie při výuce na gymnáziu“ mi připadá příliš široký. Proč neříci např. „Tematika smrti, času a hry z hlediska teologického a přírodovědného při výuce na gymnáziu.“
2. Drobnost ke zvážení na str. 8: je zde dopoučována kniha *Dawkins pod mikroskopem*, možná by stálo za to doporučit i recenzi dr. Jan Samohýla ve *Studiích Neoaristotelica*.
3. Str. 9: uveden M. Král jako náboženský myslitel a zároveň v pozn. uveden jako „ateistický vědec“
4. Str. 12 Proč je zmíněna jakási „kenotická teologie“ jako „nová vědní disciplína“ spolu s bioetikou, teologickou etikou atd.?
5. Str. 9-12: Rozlišení vztahu přír. věd a teologie na „vzájemnou integraci“ a „dialog“. Jedná se skutečně o dva zásadně odlišné vztahy? Není přeci cílem dialogu (proces) najít nějakou syntézu (výsledek), byť provizorní? Pokud je dialog povídání jen tak, není zbytečnou ztrátou času?
6. Str. 14: Málo známý pojem „reologický“ použit a vysvětlen až mnohem později, na str. 41.
7. Str. 20-25: Popis „stádií smrti“ a přitom se jedná o *různé* pojmy smrti! Není nutné *nejprve* „zemřít“ psychicky a *pak* teprve biologicky. Viz také níže bod 9.
8. Str. 27 Píšeme „Svědkové Jehovovi“, nikoli „svědkové Jehovovi“. Odkaz na bakalářskou práci autorky není přesněji lokalizován.
9. Str. 30 a dále: Autorka znovu probírá téma smrti – z hlediska organizace textu by bylo vhodné připojit diskusi ke „stádiím smrti“. Z věcného hlediska mě navíc šokovalo tvrzení, že „smrt ve smyslu biologickém je proces“! Autorka navíc vůbec neuvedla vlastní biologickou definici smrti – rozpad integrity organismu jakožto celku. Z hlediska této definice je třeba hodnotit pokusy o poskytnutí *kritérií* pro určení smrti, např. pomocí zástavy srdce či zničení mozku. V tomto kontextu není žádný „extrém“ zpochybňovat etickou přijatelnost odebírání orgánů lidem ve stavu tzv. „mozkové smrti“ – z literatury zde doporučuji především řadu článků Alana Shewmona.

10. Str. 44: „... sklenářům dobře známé stékání skleněných tabulí“ – je prý mýtus (viz např. <http://www.glassnotes.com/WindowPanes.html>, ale narazil jsem i na další zdroje); doporučuji přezkoumat a případně uvést pořádnou vědeckou studii ve prospěch stékání.
11. Str. 44 chybí být jen pokus o definici pojmu „hra“ (třebaže se autorka v předchozím krátce zabývala definicí pojmů „smrt“ a „čas“; podle Wittgensteina tento pojem sice není možné definovat, ale je třeba se o to pokusit, či alespoň hájit důvody, proč to nelze).
12. Str. 46 „Tomáš Akvinský přejímá Aristotelův názor, že rekreace a veselá hra jsou pro život člověka nezbytné“ – rád bych viděl zdroj pro toto tvrzení
13. Str. 46- 50 výklad je neuspořádaný, po Tomáši Akvinském přijde Ondok, pak série světců (opět bez ladu a skladu, navíc Moore místo More), král David, Platón, Benedikt XVI, kniha Přísloví, znovu Ondok.
14. Str. 46 Citáty z Písma jsou na rozdíl od jiných citátů bez kurzívy – podobně i na jiných místech. Proč?
15. Str. 69: Arrheniova rovnice vložena do textu, bez vysvětlení, co která proměnná znamená.
16. Str. 82: Pokud jsem pozorně četl je Komenský poprvé zmíněn až zde, v smotném závěru práce. Především v diskusi o hře (viz bod 13) by Komenský se svým průkopnickým dílem rozhodně neměl chybět.
17. Závěrem se nabízí otázka k dalšímu zvážení: autorka popisuje řadu možností, jak různé chemické pokusy pojmout jako symbolické reprezentace biblických zázraků. Jak ale odlišit zázrak od běžné chemické reakce? Téma zázraků je zásadně důležité pro posouzení racionality víry, především v kontextu osvícenského naturalismu a bylo by vhodné toto téma dále rozpracovat.

12.7